

Kolongya Dóra¹

A közérdekű perek a Gazdasági Versenyhivatal gyakorlatában – a „Club Hotels-ügy” ismertetése

Public actions in the practice of the Hungarian Competition Authority – the „Club-Hotels” case

Abstract

The Hungarian Competition Authority brought public action against two companies involved in the sale of holiday rights. Based on the *erga omnes* scope judgment of the General Court, every consumer who entered into a contractual relationship with the companies throughout the period considered can assert their claim in connection with the contract, in a civil action lawsuit by presenting their contract with the company, without having to prove the fact of the infringement.

Tárgyszavak: közérdekű kereset, *erga omnes*, fogyasztók széles köre, jogosulti kör, jogérvényesítés

Keywords: public action, *erga omnes*, wide range of the consumers, eligible consumers, arresting a claim

1. Bevezetés

1.1. A közérdekű kereset fogalmának meghatározása

A közérdekű igényérvényesítés fogalmát talán Gelencsér Dániel foglalta össze a legpontosabban: „a közérdekű kereset a magánjogi jogvitában érdekelt felek között megbomlott egyensúly (fegyveregyenlőség) kiegyenlítését és a hatékonyabb jogvédelmi hatás elérését célzó, minden esetben jogszabály által feljogosított szervezet által alkalmazható, köz- vagy közösségi érdek elősegítése céljából biztosított jogvédelmi eszköz, melynek sikeres érvényesítése esetén, valamennyi perben nem álló, de érdekelt (materiális) félre kiterjedő hatályú döntést eredményez.”²

Ezen közérdekből megindított keresetek eredményeképpen születő bírósági döntések legfőbb

jellemzője, hogy azok *erga omnes*, azaz minden érdekeltra kiterjedő hatályúak.

Közérdekű keresetek indításának több jogalapja lehet, így megindításának lehet helye a tisztességtelen szerződési feltételek megsértése esetén³, környezetvédelmi és állatvédelmi okból⁴, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése esetén⁵, valamint a fogyasztók jogainak védelme érdekében a Magyar Nemzeti Bank⁶, a Fogyasztóvédelmi Hatóság és egyéb érdekvédelmi szervezetek és egyesületek⁷, és végül de nem utolsó sorban a Gazdasági Versenyhivatal⁸ (a továbbiakban: GVH) által.

1.2. A közérdekű kereset a GVH joggyakorlatában

A GVH munkája alapvetően három pillérre épül: a versenyfelügyelet, versenypártolás és a versenykultúra fejlesztése. A versenyfelügyeleti

1 Irodavezető-helyettes, Gazdasági Versenyhivatal – Bírósági Képviselési Iroda

2 Gelencsér Dániel: Közérdekű igényérvényesítés Magyarországon I. – a gyakorlat tükrében, *Eljárásjogi Szemle*, 2016/3. 32.

3 Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény) 6:105. §

4 Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. törvény) 99. §, valamint Az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény (1998. évi XXVIII. törvény) 48. §

5 Egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény (2003. évi CXXV. törvény) 20. §

6 A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény (2013. évi CXXXIX. törvény) 164. §

7 Fogyasztóvédelmi törvény (1997. évi CLV. törvény) 39. § (1) bekezdése

8 Tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 85/A. §

munka keretében a GVH-nak lehetősége van közérdekű kereset benyújtására. Ez a közérdekű per a fogyasztók széles körét érintő vagy jelentős nagyságú hátrányt okozó tevékenységet tanúsító vállalkozással szemben a fogyasztók széles körének védelme, illetőleg a jelentős nagyságú hátrány kiküszöbölése érdekében indítható meg. Ezen perindítási jogosultsága a GVH-nak a Tpv. 85/A. § rendelkezésein alapul. A kereset megindítására annyiban van lehetősége, amennyiben az a hatáskörébe tartozó, jogsértő magatartás a vállalkozásnak a fogyasztók széles, a jogsértés alapján meghatározható körét érinti. Minden ilyen esetben a jogsértés bekövetkeztétől számított 3 éven belül nyújtható be a kereset, amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás már megindult.

A Tpv. 85/A. § (4) bekezdése [korábbi 92. § (4) bekezdése] vonatkozásában az érvényesíthető igények körét illetően a *Fővárosi Ítéltábla a 14.Gf.40.232/2016/9/II. számú ítéletében elvi élel kimondta, hogy: „ha az érvényesített igény jogalapja és az igényben megjelölt kár összege, vagy egyéb követelés esetén a követelés tartalma egyértelműen megállapítható, a Versenyhivatal teljesítést, azaz marasztalást kérhet a vállalkozással szemben, ellenkező esetben a jogsértés tényének a megállapítását kérheti valamennyi érintett fogyasztóra kiterjedő hatállyal.”* A fentiek értelmében igényérvényesítésnek nem csak kártérítési igények esetén van helye, a jogalkotó ugyanis a jogérvényesítés körét nem kívánta leszűkíteni kizárólag a kártérítésre.

Az Ítéltábla kimondta továbbá⁹, hogy a jogsértés tényének valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal történő bírósági megállapítása nyilvánvalóan csak a megelőző versenyfelügyeleti eljárás tárgyát képező, a GVH által már megállapított jogsértő magatartást foglalhatja magában. A Tpv. ugyanis arra ad lehetőséget a GVH-nak, hogy a versenyfelügyeleti eljárás során megállapított jogsértő magatartás alapján – amennyiben az a fogyasztók széles és meghatározható körét érinti – valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal kérje ezen jogsértésnek az ítélettel való megállapítását egy erga omnes hatályú közérdekű kereset formájában. A közérdekű kereset alapján megállapított jogsértés esetén a fogyasztóknak van arra jogosultsága, hogy a konkrét ügylettel, az általa megkötött szerződéssel összefüggésben keletkezett

igényét, adott esetben az érvénytelenség jogkövetkezményének levonásával érvényesítse a vállalkozással szemben oly módon, hogy a jogsértés megvalósulását már nem kell bizonyítania.

Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a GVH által indított per lehet marasztalási, illetve megállapítási per is. A marasztalási per során konkrét összeg megfizetését kérheti a GVH kártérítésként, míg a megállapítási per létjogosultságát az adja, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlattal érintett fogyasztók esetében a jogalap lényegében azonos, de a később esetlegesen általuk érvényesített marasztalás tényalapja és összege már nem teljes mértékben azonos. A közérdekű keresettel indított peres eljárásban született erga omnes hatályú, a jogsértést megállapító ítélet esetén a fogyasztóknak arra van tehát jogosultságuk, hogy a konkrét ügylettel, az általa megkötött szerződéssel összefüggésben keletkezett igényét, adott esetben az érvénytelenség jogkövetkezményének levonásával érvényesítse a vállalkozással szemben oly módon, hogy a jogsértés megvalósulását már nem kell bizonyítania.

A konkrét ügyben a fenti, jogszabályba foglalt jogosítványával élt a GVH amikor közérdekű pert (megállapítási pert) indított a Exch-Immo Korlátolt Felelősségű Társasággal, mint I. rendű (a továbbiakban: I. rendű alperes), valamint a Club Hotels Europe Ingatlanhasznosító Korlátolt Felelősségű Társasággal, mint II. rendű (a továbbiakban: II. rendű alperes) alperesekkel szemben.

2. Az közérdekű per előzménye

2.1. A GVH versenyfelügyeleti eljárása

A közérdekű kereset mintegy előzményeként, megelőző eljárásaként a GVH versenyfelügyeleti eljárás keretében vizsgálta alperesek üdülési jog értékesítése során kifejtett kereskedelmi gyakorlatát, valamint értékesítési eljárását, melynek következtében határozatában¹⁰ megállapította, hogy azt a jogsértő benyomást keltette a fogyasztókban az I. rendű alperes, hogy eredményesen közreműködik üdülési joguk értékesítésében, illetve hogy alperesek célja az üdülési jogok másodlagos értékesítése. Mindezek alapján alperesek a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény

9 14.Gf.40.232/2016/9/II. számú ítélet

10 https://www.gvh.hu/dontesek/versenyhivatali_dontesek/dontesek_2016/vj_38_2016_301

(a továbbiakban: Fttv.) alapján tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytattak, mely magatartásért felelősséggel tartoztak.

A versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyert, hogy alperesek tájékoztató anyagok, telefonos megkeresések, szervezett prezentációs előadások keretében vették fel a kapcsolatot a fogyasztókkal a szerződéskötés érdekében. A fogyasztókban azt a hamis benyomást keltették alperesek, hogy a sikeres értékesítés feltétele valamilyen további ügylet megkötése, így újabb üdülési jog vásárlása, vagy éppen a meglévő üdülési jog bővítése. A tájékoztatás tehát olyan fogyasztók felé irányult, akik meglévő üdülési jogukat szerették volna értékesíteni, azonban ekörben meglévő lehetőségeik korlátozottak voltak (különös tekintettel ezen jogok értékesítésének szűk piacára), így idős korukon túl a megoldási lehetőséget kínáló tájékoztatással szemben is fokozottan érzékenyek, kiszolgáltatottak voltak, azaz sérülékeny fogyasztóknak¹¹ minősültek. Az alperesek kommunikációjának következtében az üdülési joguk értékesítése reményében a megtévesztett fogyasztók további üdülési jogot vettek, illetve meglévő üdülési jogukat bővítették. A GVH-hoz, valamint az alperesi társaságokhoz is több panasz érkezett a fogyasztóktól.

2.2. Közigazgatási per és ítélet

Alperesek keresetet terjesztettek elő a GVH döntésével szemben, melyben kezdetben vitatták a jogsértés tényét, valamint a kiszabott versenyfelügyeleti bírság összegét is kifogásolták. A közigazgatási per során később azonban a jogsértés tényét elismerték, és a továbbiakban csupán a jogsértés következményeként kiszabott bírság összeg vonatkozásában tartották fenn keresetüket. A Fővárosi Törvényszék a 107.K.700.680/2018/43. számú ítéletében¹² a kereseteket teljes egészében elutasította, a GVH határozatának jogszerűsége így jogerősen megállapítást nyert.

3. A közérdekű per

3.1. A versenyfelügyeleti eljárás és a közérdekű per viszonya

A közérdekű per megindításának előfeltétele a versenyfelügyeleti eljárás megindítása. Arra nincsen szükség a jogszabály értelmében, hogy a versenyfelügyeleti eljárás le is záródjon, azonban álláspontom szerint célszerű megvárni annak befejezését. A versenyfelügyeleti eljárásban született határozatban foglaltak ugyanis annak ellenére, hogy a szabad bizonyítás elve alapján nem kötik a közérdekű perben eljáró bíróságot¹³, irányadóak lehetnek, különös tekintettel az alaptényállás azonosságára. A versenyfelügyeleti eljárás során tárja fel ugyanis a GVH teljes körűen azt a tényállást, mely a közérdekű kereset alapjául szolgál a közérdekű per megindítása során. Ennek az eljárásnak egyetlen rendelkezés szabhat korlátot, ugyanis a jogsértő magatartás elkövetésétől számított három év eltelte után perindításnak nincs helye. Ez a hároméves elévülési szabály rövidebb, mint a versenyfelügyeleti eljárás megindítására nyitva álló határidő, azonban a perindításra vonatkozó határidőbe nem számít bele a versenyfelügyeleti eljárás időtartama. Abban az esetben, ha a GVH még a versenyfelügyeleti eljárás befejezését megelőzően megindítja a közérdekű pert az elévülési szabályok betartása érdekében, a bíróság a peres eljárást a versenyfelügyeleti eljárás befejezéséig felfüggesztheti a GVH kérésére.

3.2. A közérdekű kereset

A felperes GVH a keresetében kérte a bíróságot, hogy az I. rendű alperes vonatkozásában valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal állapítsa meg: a társaság jogsértő magatartást tanúsított, amikor a fogyasztókban azt a benyomást keltette, hogy tevékenysége során eredményesen

11 Fttv. 4. § (2) bekezdése

12 https://www.gvh.hu/dontesek/birosagi_dontesek/birosagi_dontesek_2016/vj-382016389

13 Pp. 263. § (2) bekezdés

közreműködik üdülési joguk értékesítésében, valamint hogy célja az üdülési jogok másodlagos értékesítése.

Felperes kérte továbbá a bíróságot, hogy a II. rendű alperes vonatkozásában valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal állapítsa meg, hogy a társaság jogsértő magatartást tanúsított, amikor a fogyasztókban azt a benyomást keltette, hogy célja az üdülési jogok másodlagos értékesítése.

Felperes kérte végül, hogy a bíróság felperest jogosítsa fel arra, hogy az I. rendű alperes, valamint II. rendű alperes költségére a Törvényszék ítéletének rendelkező részért országos napilapban közzétegye.

A közérdekű kereset befogadhatóságának főbb kritériumai alapján a GVH keresete az alábbi főbb pontokat tartalmazta:

- a) *Az ügy a GVH hatáskörébe tartozik:* az Fttv. 10. § (3) bekezdése értelmében, figyelemmel arra, hogy I. rendű alperes szóbeli, telefonos megkereséseit országos szinten több, mint 3 megyében végezte, az egyeztető megbeszélésekre az ország minden pontjáról érkeztek fogyasztók, valamint az egyeztető megbeszélésekre, melyeken II. rendű alperes is részt vett, szintén több, mint 3 megyében került sor, a GVH hatásköre megállapítható volt.
- b) *A magatartás a fogyasztók széles körét érinti:* Jelen ügyben az I. rendű alperes több, mint 40 ezer családot keresett meg gyakorlata során, mely a fogyasztók széles körének érintettségét alátámasztotta.
- c) *A versenyfelületeleti eljárás megindult:* Aho- gyan azt korábban már ismertettem, a GVH a keresetét a versenyfelületeleti eljárást követően nyújtotta be, így ezen kritériumnak szintén eleget tett eljárása.
- d) *A keresetindítási határidő megtartottsága:* Szintén szó volt már a keresetindítási határidőről is. A három éves keresetindítási határidőnél a korábban ismertetteken túl kiemelendő szempont, hogy abban az esetben, ha a felperes magatartása folyamatos, úgy az el- évülési határidő csupán a magatartás befe- jezésétől indul, így felperes a keresetindítási határidőt is megtartotta. Mindezekre figye- lemmel a GVH a keresetindítási határidőt megtartotta.
- e) *A jogosulti kör meghatározása:* A közérdekű kereset egyik legfőbb pontja a jogosulti kör meghatározása. A Pp. 574. § (1) bekezdése

értelmében ugyanis a keresetlevélnek tartal- maznia kell a közérdekű perrel érintett joga- sultakat és azt, hogy milyen módon kell iga- zolniuk az egyedi jogosultaknak az érintett jogosulti csoporthoz való tartozásukat ahhoz, hogy az ítélet alapján javukra teljesítés tör- ténhessen, illetve az ítélet rájuk alkalmazható legyen. A fenti igazolási mód teremt meg ugyanis a kapcsolatot az egyedi jogosult sze- mélyek és az érvényesített igény között. Jelen ügyben a perrel érintett jogosultaknak volt tekinthető minden olyan, már üdülési joga- gal rendelkező fogyasztó, aki üdülési joga- nak értékesítése céljából a versenyfelületeleti eljárásban vizsgált időszakban alperesekkel kontraktuális viszonyba került, alperesekkel megbízási, ajándékozási vagy adásvételi szer- ződést kötött.

A felperes bizonyítékként csatolta a verseny- felületeleti eljárás során tett tanúnyilatkozatokat, valamint beszerzett panaszokat a tényállás alátá- masztása érdekében.

3.3. Alperesi érvek

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset eluta- sítását kérték, figyelemmel arra, hogy álláspont- juk szerint nem megállapítható a jogosulti kör: az, hogy pontosan kik tartoznak a „valamennyi fo- gyasztó” közé. Kifogásolták, hogy nem minden ügyfél – sőt, az ügyfelek többsége nem – sérel- mezte az alperesek eljárását, a megkötött szerződéseket, így nem lehet valamennyi fogyasztóval kö- tött szerződést érvénytelennek minősíteni, ehhez ugyanis azt kellene bizonyítani, hogy mindegyik szerződés vonatkozásában tisztességtelenül jártak el az alperesek. Alperesek álláspontja szerint fel- peresnek meg kellett volna neveznie azokat a szer- ződő feleket, akik vonatkozásában tisztességtelen- nek vagy megtévesztőnek véli a szerződéseket.

Az alperesek vitatták továbbá a jogosultak kö- rének meghatározását is, figyelemmel arra, hogy az alperesek nem kizárólag a másodlagos piacon folytattak tevékenységet. Az egyes fogyasztók ko- rából adódó állítólagos sérülékenység, hiszékeny- ség pedig minden egyes fogyasztó esetében kü- lön-külön vizsgálandó véleményük szerint.

A jogsértés közigazgatási perben történő elisme- rése vonatkozásában előadták, hogy a hatósági eljá- rásban kizárólag a közigazgatási per elhúzódásának

elkerülése érdekében ismerték el a jogsértést. Vitatták továbbá a fogyasztók széles körének érintettségét, valamint a jogsértés folyamatos jellegét, így arra a következtetésre is jutottak, hogy felperes keresete elkésett, a 3 éves elévülési időn túl került benyújtásra.

3.4. A Bíróság döntése¹⁴

A Fővárosi Törvényszék a 27.G.42.362/2019/9. számú ítéletében a GVH keresetét megalapozottnak találta, a felperes keresetében foglaltakkal egyet értve felperes kérelmeinek helyt adott.

A bíróság megállapította, hogy *„a perrel érintett jogosult minden olyan, már üdülési joggal rendelkező fogyasztó, aki üdülési jogának értékesítése céljából a vizsgált időszakban az alperesek valamelyikével kontraktuális viszonyba került, velük megbízási, ajándékozási vagy adásvételi szerződést kötött.”*

A bíróság ítéletének rendelkező részében kiemelte, hogy az érintett fogyasztók a megfelelő szerződés bemutatásával igazolhatják a jogosulti körhöz való tartozásukat.

A bíróság indokolásában hangsúlyozta, hogy a jogosulti kör a bíróság megítélése szerint teljesen egyértelműen, a Pp. 574. § és a Tpv. 85/A. § előírásainak megfelelően kétséget kizáró módon meghatározott: ide tartozik minden olyan fogyasztó, akinek már korábban üdülési joga volt, és a vizsgált, felperes által keresetében meghatározott időszakban azzal a céllal kötött szerződést¹⁵ az alperesekkel, hogy üdülési jogát eladja. Az ítélet hangsúlyozta: nincs jelentősége annak, hogy nem mindegyik fogyasztó élt panasszal, hiszen a közérdekű perben hozott ítélet nem sérti a rendelkezési jogukat, nem kötelesek arra, hogy az ítéletet követően bármilyen módon igényt érvényesítsenek az alperesekkel szemben. E körben megjegyezni szükséges, hogy a fogyasztói panaszok hiánya nem csupán a közérdekű perben, hanem a versenyfelügyeleti eljárásban sem jelenti az adott kereskedelmi kommunikáció jogszerűségét¹⁶. Megállapítható ugyanis, hogy sok esetben éppen az a gyakorlat járhat a legnagyobb fogyasztói sérelemmel (akár anyagi kárral), amikor a fogyasztó nem is látja át, hogy az adott vállalkozás kommunikációjával bármilyen probléma lenne, azaz azért nem

érkezik panasz, mert a fogyasztók nem észlelték, hogy mi is a probléma, honnan ered a lehetséges sérelem.

A bíróság kiemelte, hogy a jogosultak személyenkénti azonosítása, egyedi ügyletek vizsgálata nem tárgya a közérdekű pernek.

Indokolásában a Törvényszék felhívta a figyelmet továbbá arra, hogy a felperes által megállapítani kért jogsértés nem magában a szerződéses tartalomban jelenik meg, hanem a szerződéskötést megelőző hamis tájékoztatásban, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatban.

4. Összegzés, az ítélet gyakorlati jelentősége

Annak ellenére, hogy ez ideig csekély számú közérdekű keresetet indított a GVH, jelen peres eljárás jól mutatja, hogy ezen jogintézmény a fogyasztói érdekek védelmének egy olyan aspektusa, melyet a jövőben is érdemes szem előtt tartania a hatóságnak. Sokszor ugyanis a fogyasztók abban az esetben, ha egy megtévesztő kereskedelmi kommunikáció nyomán kárt szenvednek, nem ismerik azokat az utakat, melyen elindulhatnak érdekeik érvényesítése érdekében, valamint – érthető módon – tartanak a hosszadalmas polgári peres eljárásoktól, kiváltképp abban az esetben, ha a káruk mértékén túl magát a jogsértést is bizonyítaniuk kellene.

Kifejezetten ezen esetekben válik jelentőssé e jogintézmény, mely eredményeképpen a fogyasztókra háruló eljárás leegyszerűsödik, azaz „nincs más dolguk”, mint hogy az általuk indított peres eljárás során a káruk összegét, (illetve egyéb követelésük tartalmát), valamint a jogellenes magatartás és a kár (illetve egyéb követelés) közötti okozati összefüggést bizonyítsák. Mindez pedig azon túl, hogy jelentősen megkönnyíti a kártérítési igényük érvényesítését, remélhetőleg hosszabb távon növelni is képes a fogyasztók tudatosságát azt illetően, hogy az őket ért kár vonatkozásában érvényesítsék jogukat, éljenek a jogszabályok adta lehetőségeikkel.

Álláspontom szerint azon túl, hogy a GVH ezen jogosítványa segíti a fogyasztók igényérvényesítését, a versenyjog alkalmazását mintegy beemeli a mindennapi életbe, a fogyasztók világába, befogadhatóvá téve azt számukra, ami végeredményében hozzájárulhat egy tudatos fogyasztói réteg erősödéséhez.

14 https://www.gvh.hu/dontesek/birosagi_dontesek/birosagi_dontesek_2016/vj-382016462

15 másodlagos értékesítésre vonatkozó

16 A Fővárosi Munkaügyi és Közigazgatási Bíróság 3.K.32.752/2016/12. számú jogerős ítélete